

Mažas didelis pasaulis

Gretos Grendaitės paroda Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje Kaune

Dovilė Stirbytė

Nr. 34 (1271), 2018-10-26

[Dailė](#)

Greta Grendaitė, iš serijos „Stories and Senses“. 2018 m.

Su Greta Grendaite susipažinome prieš penkerius metus, kai susidomėjusi menininkės kūryba pasiūliau jai pasikalbėti. Tąkart išsakytos mintys nugulė pokalbyje „Grafikė Greta Grendaitė: Būti geru egoistu“, publikuotame šiandien jau nebeveikiančiame profesionalaus meno žinių portale *Kamane.lt*. Susitikimas nebuvo vienkartinis. Nuolat stebiu menininkės kūrybą ir manau, kad jai pavyko sukurti atpažįstamą, įdomų ir unikalų braižą, nors pati grafikė yra minėjusi, kad to nesiekė.

G. Grendaitės personalinė paroda „(Ne)vieni“, veikianti Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejuje (Rotušės a. 28, Kaunas), idėjiškai yra tipiška jos kūryba. Šioje, kaip ir ankstesnėse, menininkė į pirmą planą iškelia, atrodo, nereikšmingas, aplinkoje (pa)stebėtas kasdienybės istorijas, tarsi nublankstančias „didelių“ šeimos, miesto, šalies ar pasaulio įvykių fone, vis dėlto svarbias ne tik atskiro individo gyvenime, bet ir bendresne sociokultūrine prasme.

Japonišku tušu ir akvarele ant įvairių senų, dar jaunų tėvų buityje naudoto popieriaus skiaučių sukurti piešiniai, bendrai pavadinti „(Ne)vieni“, kviečia apmąstyti

mūsų individualios (buitinės) kasdienybės ir „fasadinio“ (socialinio) gyvenimo vaidmenis, funkcijas ir pareigas. Turbūt kiekvienas iš savo patirties galėtų papasakoti apie šiuolaikiniame pasaulyje tvyrančias vienišumo bei vienatvės nuotaikas ir tuo pačiu metu nuolat patiriamą pertekliaus būseną. Paradoksalu, kad gyvendami šiuolaikinių komunikacijų galimybių kontekste vieni su kitais bendraujame vis rečiau.

Ne vienas G. Grendaitės kūrinuose galėtų atpažinti save. Piešiniuose dažnai vaizduojamos kasdienybėje patiriamos absurdiškos situacijos, kai tampame padėties įkaitais, manipuluojamais sraigteliais, marionetėmis ir / arba patys imame žongliruoti kitais. Jautriomis metaforomis paremtuose piešiniuose menininkė iliustruoja, analizuoja ir kritikuoja visuomenėje populiarias, šabloniško požiūrio, galios mechanizmų nulemtas stereotipines situacijas, dažniausiai akcentuoja jų niuansus.

Piešinių siužetai tiesiogiai ar netiesiogiai primena, kad vienos istorijos, vientiso pasakojimo nėra. Atpažįstami ir prisimenami įvykiai, sąlygojami žmogui būdingos fragmentuotos, „punktyriškos“ atminties, kiekvienam atsiskleidžia skirtingai. Menininkė tarsi žaisdama sukuria kelias pasakojimo perskaitymo galimybes.

G. Grendaitė apgalvoja kiekvieną vaizduojamą ženklą, simbolį, taip pat ir spalvą. Pavyzdžiui, gražuolė šelmiškai besidraikančiais plaukais, delne spaudžianti žvaigždės formos saldaus aromato kvepalų buteliuką, turbūt kalba ne tik apie stereotipinę šiuolaikinės moters grožio sampratą ir beatodairišką siekį atitikti nustatytus kanonus, bet ir milžinišką, tačiau iš esmės tuščią grožio pramonę. Šis simbolis taip pat galėtų reikšti manipuliacijos įrankį santykių lygmenyje tiek siaurame – dviejų žmonių, tiek platesniame socialiniame kontekste. Mintį sustiprina virš gražuolių vaizduojamas visagalis superherojus. Moters vietos visuomenėje ir šeimoje tema G. Grendaitės kūryboje yra dažna ir plėtojama įvairiais aspektais, dažniausiai kritiškai ir su humoro doze. Pastaroji priemonė nėra svetima visoje menininkės kūryboje.

Susidaro įspūdis, kad keliaprasmiai piešiniais menininkė ne tik apsversto savo poziciją, bet ir vedžioja žiūrovą už nosies tarsi Minotaurą po labirintą. Įsivėlus į G. Grendaitės personažų ir įvykių žabangas kartais sunku nustatyti, į ką iš tiesų menininkė nukreipia ironijos strėles: žiūrovą, save, aplinkybes, galios struktūras, neišvengiamumą? Tačiau akivaizdu, kad jai svarbiausia yra ne deklaruoti, bet iškelti klausimą, paklausti savęs ir žiūrovo, užmegzti dialogą, dažnai ironiškai šyptelėti.

Ironiškam požiūriui sustiprinti G. Grendaitė kartais naudoja dažus su blizgučiais, kurie patraukia dėmesį ir kuria žaismingą piešinio atmosferą, tačiau vargu ar parodos lankytojai galės pastebėti šiuos subtilius niuansus nedidelio formato kūriniuose vien dėl prasto apšvietimo parodinėje erdvėje. Su panašiomis fizinėmis ekspozicijų problemomis menininkai ir kuratoriai Kaune dar susiduria ne vienoje parodų rengimo vietoje.

Paroda yra 7-osios tarptautinės akvarelės bienalės „Baltijos tiltai“ dalis.

Veikia iki lapkričio 18 d.